

- Тернопіль: Астон, 2022. 336 с. URL: <https://pidruchnyk.com.ua/1645-ukrmova-5-klas-semenog.html>.
16. Семенов О.М., Калинич О., Дятленко Т.І., Білясник М.Д., Волницька В.В. Українська мова: підручник для 6 класу закладів загальної середньої освіти. Тернопіль: Астон, 2023. 336 с. URL: <https://pidruchnyk.com.ua/2594-ukrmova-6-klas-semenog.html>.
17. Семенов О., Плужник Ю. Формуємо читацьку грамотність: з досвіду роботи в літній школі «Європейська якість навчання для кращої успішності учнів – 2022». *Педагогічна компаративістика і міжнародна освіта – 2022: виклики і перспективи в умовах турбулентності світу. Матеріали VI Міжнародної наукової конференції* (4 листопада 2022 року, м. Київ). 2022. С. 247–252.
18. Словник української мови: в 11 томах. Том 11, 1980.
19. Старагіна І.П., Терещенко В.М., Панченков А.О. Нова українська школа: розвиток читацької компетентності в учнів початкової школи в системі інтегрованого навчання : навчально-методичний посібник. Харків : Соняшник, 2020. 176 с.
20. Стратегія розвитку читання на період до 2032 року. Розпорядження КМУ від 3 березня 2023 року. «Читання як життєва стратегія» URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/190-2023-%D1%80#Text>.

Сергієнко Т.І.

*кандидат політичних наук,
доцент кафедри міжнародних відносин
та соціально-гуманітарних наук*

Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ

ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В ОСВІТІ

Анотація. У статті проведено теоретичний аналіз визначення понятійно-категоріального апарату «інформаційне суспільство». Обґрунтовано, що використання інформаційних технологій в сучасних умовах в освітньому процесі відкривають доступ до нетрадиційних джерел інформації, що відкриває нові можливості для закріплення професійних навичок для фахівців будь якої галузі.

Ключові слова: суспільство, інформаційне суспільство, інформаційні технології, освіта.

Sergienko T.I. Information technologies in education. *The article carries out a theoretical analysis of the definition of the conceptual and categorical apparatus "information society". It is substantiated that the use of information technologies in modern conditions in the educational process opens up access to non-traditional sources of information, which opens up new opportunities for consolidating professional skills for specialists of any field.*

Keywords: society, information society, information technologies, education.

Реалії сьогодення свідчать, що у сучасних умовах розвиток інформаційних технологій та використання інформаційних ресурсів є продуктом інтелектуальної діяльності сучасного суспільства, що обумовлює актуальність певних методичних підходів до використання засобів нових інформаційних технологій в освіті.

Для дослідження даного питання особливу значущість мають роботи, присвячені використанню новітніх інформаційних технологій у підготовці фахівців, таких вчених як В.Варенко, Ю.Юхименко, Л.Філіппова, О.Кобелев, В.Сладкова та А.Чубукова. Щодо використання інформаційного моніторингу в системі підготовки фахівців, то це питання досліджується О.Кириленко, Г.Малик, М.Цивін та ін. Також, суттєвий внесок у такого роду дослідження зробили М.Комар, Д.Швець, Ст.Вембер, В.Биков, Г.Кедрович, П.Орлов, М.Жаладак та інші. Істотний вклад у розробку глобального інформаційно-комунікативного простору внесли праці Р.Арона, Д.Белла, З.Бжезинського, О.Тоффлера, Р.Робертсона, І.Валлерстайна, Е.Гідденса, М.Кастельса, Ф.Фукуями, М.Уотерса, С.Гантінгтона; українських вчених – В.Андрущенко, О.Базалука, В.Беха, Є.Бистрицького, І.Бондаревич, В.Волинка, В.Аксьонової, М.Ажажа, В.Мельник, О.Богуславської, Т.Сергієнко, О.Мороза, С.Попова, С.Кримського, В.Ляха, М.Поповича, В.Пазенка, М.Степика; російських вчених – М.Василика, І.Фролова, М.Моїсеєва, П.Капіци, М.Іноземцева, В.Загладіна, О.Панаріна, А.Уткіна. Щодо вивчення інформаційного

суспільства як суспільства «нового» типу, в якому кожен може отримувати, накопичувати, розповсюджувати та використовувати інформацію, то його розглядали в своїх дослідженнях В.Бебик, А.Руднева, В.Цимбалюк, С.Наумкіна, В.Воронкова та ін. Проте, не дивлячись на великий інтерес до зазначеної проблеми, сьогодні вивчення даного питання залишається актуальним та потребує подальшого наукового дослідження.

Наприкінці ХХ – на початку ХХІ століття людство вступило в нову еру розвитку – інформаційну. Виникло нове поняття «інформаційне суспільство». Розглядаючи особливості розвитку інформаційного суспільства в умовах сьогодення, необхідно дослідити понятійно-категоріальний апарат, щодо трактування поняття «інформаційне суспільство», його структуру та систему комунікації. Вперше дана категорія з'явилася в роботах австрійсько-американського вченого Ф.Махлупа, який ще в 1933 році вивчав вплив патентів на наукові дослідження [7]. Відомий угорського соціолог Л.Карвалікс [6] зазначав, що термін «інформаційне суспільство» виникло у 60-ті роки серед японських соціологів. Пізніше, категорію «інформаційне суспільство» було прийнято використовувати щодо нової світової спільноти, яка базується на інформації. Сьогодні визначення поняття «інформаційне суспільство» є доволі дискусійним в наукових колах.

Щодо самого визначення категорії «інформаційне суспільство», зазначимо, що аналіз літератури за даною проблематикою показав, що не існує загальноприйнятого визначення – що таке «інформаційне суспільство». Характеризується інформаційне суспільство визнанням інформації та тим, що кожна людина може отримувати, обробляти та поширювати інформацію за допомогою інформаційно-комунікаційних технологій.

Процес інформатизації суспільства, його державних та суспільних інститутів, розвивається стрімко і як правило непередбачено і некеровано. Використання персональних комп'ютерів в процесі інформатизації дозволяє створювати світовий інформаційний простір, в якому створюється, накопичується, розподіляється, передається, приймається, перетворюється та знищується інформація. І щоб успішно діяти в інформаційному суспільстві в умовах новітніх

технологій виробництва і посилення конкуренції на ринку праці, людина повинна вміти постійно використовувати нові технології під час розв'язання професійних завдань, що стоять перед нею.

Актуалізація змісту поняття, пов'язаного з інформаційними технологіями, відбувається безперервно в контексті швидко мінливого розвитку інформаційних технологій. Під інформаційною технологією розуміється процес, що використовує сукупність засобів і методів збору, обробки та передачі даних для отримання інформації нової якості про стан об'єкта, процесу чи явища.

Таким чином, особливий інтерес у нашому дослідженні визивають сучасні інформаційні технології в освіті, які ініціюють формування інформаційно-комунікативної сфери, роблячи доступною інформацію будь-якого виду для кожного. Забезпечується така можливість засобами інформаційних технологій, завдяки яким людина здатна накопичувати, зберігати інформацію, працювати з будь-якою інформацією та застосовувати її у професійній діяльності [3, с.151].

Стрімке поширення інформації та перехід до нової електронної культури позначаються на специфіці спілкування, формах спілкування, сутності ціннісно-світоглядних установок [4, с. 56]. Тому для розробки інформаційно-комунікаційних та соціально-комунікаційних проектів важлива комп'ютеризація, яка створює сучасну технологічну основу для формування та розвитку інформаційного процесу в складній відкритій системі, в якій використовуються інформатика та комп'ютерні навички [2, с. 235].

Серед основних шляхів застосування інформаційних технологій в освіті можна виділити наступні: створення інформаційних середовищ навчальних закладів; створення педагогічних програмних засобів (ППЗ); застосування інформаційно-комунікаційних технологій під час здійснення проєктивного і дослідницького навчання; застосування мультимедійних засобів навчання; розробка дистанційних курсів; застосування інформаційних технологій в управлінні навчальним закладом; використання засобів Інтернет з метою пошуку інформації, розробки програмно-методичного забезпечення навчальних закладів, професійного і психологічного консультування; створення Web-сайтів навчальних закладів; здійсненні профорієнтаційної роботи в закладах

освіти; розробка і використання контролюючих програмних продуктів; створення електронних бібліотек, медіатек тощо [1].

Широке впровадження нових інформаційних технологій у навчальний процес породжує низку проблем, що стосуються змісту, методів, організаційних форм та засобів навчання, гуманітаризації освіти та гуманізації навчального процесу, інтеграції навчальних предметів та фундаменталізації знань, підготовки та вдосконалення кваліфікації педагогічних кадрів, створення системи безперервної освіти, зокрема системи самоосвіти та самовдосконалення, яка б забезпечувала оволодіння основами сучасної інформаційної культури [5, с. 196]. Проблеми використання в навчальному процесі різних технологій навчання вийшли в останні роки на перший план як у практиці навчання, так і в наукових дослідженнях сфери освітніх послуг.

Таким чином, необхідність впровадження інформаційних технологій у навчально-виховний процес не викликає сумнівів. Сучасні революції в інформаційних технологіях, які відбуваються у світі, викликали необхідність пошуку нових підходів до професійної підготовки майбутніх спеціалістів з усіх напрямів і галузей. Однак варто відзначити, що сьогодні можливості комп'ютерних технологій величезні. Поєднання комплексу різноманітних освітніх та інформаційних технологій дає змогу ефективно реалізувати процес якісного дистанційного навчання та забезпечити безперервність освітнього процесу в надзвичайних ситуаціях та умовах воєнного стану.

Література

1. Інформаційні технології в освіті. URL: https://allreferat.com.ua/uk/pedagogika_metoduka_vukladanny/kontrolnaya/5888 (дата звернення 24.03.23).
2. Сергиенко Т.И. SMART – образование как основная парадигма развития информационного общества. *Интеллектуальная культура Беларуси: методологический капитал философии и контуры трансдисциплинарного синтеза знания: материалы Третьей междунар. науч. конф.* (15-16 ноября 2018 г., г. Минск). Т. III, 2018. С. 234–236.

3. Сергієнко Т.І. Вплив сучасної освіти на сталий розвиток суспільства. *Освіта як чинник формування креативних компетентностей в умовах цифрового суспільства*. Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (27-28 листопада 2019 року, м. Запоріжжя). Запоріжжя: ЗНУ, 2019. С. 150–152.
4. Халапсис А.В. Цифровые технологии и перековка железных людей. *ScienceRise*. 2016. Т. 24, № 7/1. С. 55–61.
5. Шаров С.В. Розробка інформаційної системи з навчально-виробничих практик. *Фізико-математична освіта*. 2017. № 3. С. 194–198.
6. Laszlo Z. Karvalics Information Society - what is it exactly? Coursebook of Project NETIS - Leonardo da Vinci. European Commission. Budapest, March-May, 2007.
7. The Production and Distribution of Knowledge in the United States: Fritz Machlup ... University Press gondozásában jelenik meg, 1962.

Ушневич С.Е.

*кандидат філологічних наук,
доцент кафедри початкової освіти*

Деркачова О.С.

*доктор філологічних наук,
професор кафедри початкової освіти
Прикарпатський національний університет
імені Василя Стефаника*

РОЗВИТОК КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ ЗАСОБАМИ КОМІКСІВ ПРО ВІЙНУ

Анотація. У статті розкривається вплив коміксів про війну на розвиток критичного мислення молодших школярів; аналізуються сучасні комікси на військову тематику; обґрунтовуються види роботи з інформацією, вміння перевіряти рівень її правдивості тощо. Автори доводять, що у не простий час військової агресії проти України,